

Силабус навчальної дисципліни «Слово і контекст в теорії та практиці перекладу»

Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Спеціалізація	035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська
Освітня програма	Англійська мова і друга іноземна мова: усний і письмовий переклад у бізнес-комунікації
Статус дисципліни	Вибіркова
Мова навчання	Іспанська
Семестр	VII
Кількість кредитів ЄКТС	3
Форма підсумкового контролю	залік
Викладач	Данилич Валентина Стефанівна, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри іспанської і новогрецької філології та перекладу
Анотація навчальної дисципліни	<p>Завданнями навчальної дисципліни є формування та поглиблення таких знань, вмінь та навичок студентів:</p> <ul style="list-style-type: none">– розуміння та адекватне вживання метамовного інструментарію, що пов'язаний з вченням про лексико-семантичне значення слова;– проведення лексико-семантичного аналізу, а також синтезу мовних змін з огляду на розвиток суспільства, розуміння процесу взаємодії соціальних та мовних факторів, утворення нових терміносистем у результаті розвитку науки й техніки;– здійснення лінгвістично грамотної інтерпретації, зокрема лексико-стилістичних засобів, та глибокого осмислення текстів, що вивчаються;– використання знань із семантики / семасіології у самостійних наукових дослідженнях;– застосування набутих знань у різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, наукові публікації) у галузі сучасних лінгвістичних студій. <p>Предметом навчальної дисципліни є основи системних теоретико-методологічних і практичних знань у галузі семантики та лексикології. Відбувається засвоєння студентами знань про основні наукові поняття семантики та лексикології; її зв'язок з іншими дисциплінами; систематизується інформація про типи значення слова, етимологічний</p>

	<p>склад іспанської мови, шляхи збагачення словникового складу, лексико-семантичні зв'язки слів в перекладацькому аспекті.</p> <p>Важливе місце у викладанні даної дисципліни відводиться тому, щоб навчити студентів пояснювати механізми семантичної деривації значення, спираючись на відповідні моделі; характеризувати семантичну структуру лексем та фразеологічних одиниць з урахуванням їхніх прямих та переносних значень, етимології, аналізувати тексти, застосовуючи набуті теоретичні знання.</p> <p>Зміст навчальної дисципліни розкривається у процесі вивчення десяти відповідних тем: 1. Семантика як наука, термінологічний апарат семантики, основні напрямки розвитку семантики та методи наукових досліджень у семантиці. 2. Слово, значення, поняття. Типи лексичного значення слова, семантична структура слова та її розвиток. 3. Основні моделі семантичних змін у сучасній іспанській лексиці. 4. Метафоризація як базова модель семантичних змін. 5. Метонімізація значення лексичних одиниць; типи метонімічного переносу. 6. Інші типи лексико-семантичних змін, що призводять до звуження / розширення значення лексеми, семантичного зсуву, поліпшення або погіршення значення. 7. Явище полісемії як результат лексико-семантичних змін у значенні слів. 8. Семантична структура багатозначного слова. 9. Семантика тропів і стилістичних фігур. 10. Визначення продуктивних моделей семантичних змін, спираючись на аналіз словникового запасу іспанської мови. Робоча програма передбачає послідовне докладне вивчення слова як основної одиниці іспанської мови, а саме, основних типів лексичних значень слів, їх структурно-семантичних розрядів.</p>
<p>Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану)</p>	<p>3 кредити ЄКТС; 90 год., у тому числі: лекції – /2год. семінарські заняття – не передбачено практичні заняття – 30 год./ 4 год. самостійна робота – 60 год./ 84 год.</p>
<p>Передумови до вивчення або вибору навчальної дисципліни</p>	<p>Для успішного засвоєння навчальної дисципліни студентам необхідно знати основні теоретичні засади дослідження функціонально-зabarвленої лексики та сталих виразів в художніх іспанських текстах; предметну область семасіологічних студій і розуміти основні моделі семантичних змін; демонструвати системне знання усіх аспектів теоретичних дисциплін мовознавчого та літературознавчого циклів; володіти граматиною і лексикою іспанської мови на рівні B2. (Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання).</p> <p>Вміти аналізувати тексти іспанською мовою різних літературних жанрів, розпізнавати основні категорії тексту, його композицію та архітектоніку, а також текстові стилістичні та функціонально-прагматичні характеристики; аналізувати лексико-семантичні механізми, що призводять до появи нових значень в існуючих лексичних одиницях; використовувати на практиці методи і прийоми лінгвістичного і перекладацького аналізу тексту.</p> <p>Володіти елементарними навичками застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу, узагальнення, систематизації; використання інформаційних і комунікаційних технологій, інноваційних методів; здатність до самовдосконалення і креативності; здатність працювати в команді та автономно.</p>

Чому це цікаво/потрібно вивчати (мета)	Метою навчальної дисципліни «Слово і контекст в теорії та практиці перекладу» полягає у ознайомленні студентів-філологів з основами наукових досліджень основних тенденцій формування семантичних змін в сучасній іспанській мові, засвоєнні основних понять семантики як мовознавчої дисципліни, яка має тісні зв'язки з іншими лінгвістичними дисциплінами для подальшого застосування набутих знань в практичній діяльності у сфері своєї майбутньої спеціальності.
---	--

Як можна користуватися набутими знаннями і вміннями (компетентності)

Вивчення дисципліни сприяє формуванню таких **загальних компетентностей**:

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 14. *Здатність до здійснення політкоректної та етичної комунікації іноземною мовою з представниками різних соціальних груп та національних культур, усвідомлюючи та поважаючи феномен мультикультурності як важливої ознаки сучасного світу.*

ЗК 16. *Здатність розуміти сутність й соціальну значущість майбутньої професії та прогнозувати перспективи розвитку сфери професійної діяльності.*

Курс спрямований на формування **фахових компетентностей**:

ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов(и), що вивчаються(ється).

ФК 4. Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мов(и), що вивчаються(ється), описувати соціолінгвальну ситуацію.

ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК 9. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.

ФК 10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ФК 12. Здатність до організації ділової комунікації.

ФК 13. *Здатність сприймати українськомовний та інішомовний (з англійської мови та другої іноземної мови) текст на слух з урахуванням можливих труднощів розуміння усного мовлення (швидкий темп мовлення; фонетичні особливості мовлення, зокрема акценти, притаманні носіям різних варіантів мови, або особам, які не є носіями мови; лексичні та синтаксичні лакуни в повідомленнях тощо) для здійснення усного послідовного перекладу ділових переговорів і конференцій, синхронного перекладу з англійської мови.*

ФК 14. *Знання норм і правил увічливого спілкування в аспекті “чужої” (англомовної) культури, уміння вести діалог, побудований на реальній або симульованій ситуації та вільно вести розмову з носіями мови, володіти знаннями про мовні реалії у нерозривному зв'язку з фоновими або екстралінгвістичними знаннями з різних історичних, національно-етнічних, соціально-політичних та культурних аспектів життя країн, мова яких вивчається.*

Чому можна навчитися (результати навчання з дисципліни)

Знати базові поняття лінгвістики тексту, рівні нагромадження та актуалізації інформації в тексті, прагматичні одиниці тексту як надфразової комунікативної одиниці, особливості композиції художнього тексту, мовностилістичні засоби та прийоми, що застосовуються для досягнення образності художнього тексту.

Знати основні лексикологічні явища та закономірності, а також специфіку процесу номінації в іспанській мові. Розрізняти семасіологічний та ономасіологічний підходи до вивчення лексики.

Вміти визначати тип та засоби номінації лексем іспанської мови, робити лексичний аналіз тексту, з урахуванням морфемної структури тексту.

Вміти визначати прямі і непрямі мовленнєві акти. Розуміти специфіку їх перекладу

Вміти відбирати певні мовні і мовленнєві засоби (морфо-граматичні, лексичні, стилістичні, синтаксичні, прагматичні), які є оптимальними при перекладі

Вміти застосовувати набуті знання міжкультурної комунікації у процесі усного і писемного спілкування в академічному та професійному середовищі.

Навчальна логістика (тематичний план)	№ п/п	№ і назва теми (включно з темами, винесеними на самостійне опрацювання)	Кількість годин						
			Денна форма			Заочна форма			
			Разом	у тому числі		Разом	у тому числі		
				лекції	семінарські / практичні заняття		самостійна робота	лекції	семінарські / практичні заняття
Модуль I									
Змістовий модуль 1. Слово та контекст у сучасних перекладознавчих студіях.									
	1.	Семантика як наука, термінологічний апарат семантики, основні напрямки розвитку семантики та методи наукових досліджень у семантиці. Семантична структура слова та її розвиток. Слово, значення, поняття. Типи лексичного значення та семантичної структури слова. Семантичні зміни.	18		6	12	18		18
	2.	Основні моделі семантичних змін у сучасній іспанській лексиці. Метафоризація як базова модель семантичних змін.	18		6	12	18		18
	3.	Метонімізація значення	18		6	12	18	2	16

	лексичних одиниць; типи метонімічного переносу. Явище полісемії як результат лексико-семантичних змін у значенні слів. Інші типи лексико-семантичних змін, що призводять до звуження / розширення значення лексеми, семантичного зсуву, поліпшення або погіршення значення.								
4.	Явище полісемії як результат лексико-семантичних змін у значенні слів. Семантична структура багатозначного слова.	18		6	12	18		2	16
5.	Семантика тропів і стилістичних фігур Визначення продуктивних моделей семантичних змін, спираючись на аналіз словникового запасу іспанської мови	18		6	12	18	2		16
	Разом годин за модулем 1	90	-	30	60	90	2	4	84

Система оцінювання результатів навчання

- **семестрове оцінювання** навчальних досягнень студентів з дисципліни «Слово і контекст в теорії та практиці перекладу» має таку структуру:

№ з/п	Види навчальної діяльності студента	Максимальна кількість балів
1.	Аудиторна навчальна робота.	25
2.	Самостійна навчальна робота.	25
3.	Модульна контрольна робота	50

Семестровий рейтинговий бал є сумою рейтингового балу за роботу протягом семестру і рейтингового балу за МКР

Критерії оцінювання аудиторної та самостійної навчальної роботи студента

Перекладацький аналіз іспанською мовою та переклад на українську мову запропонованих текстів:

Кількість балів	Зміст критеріїв оцінювання
5 «відмінно»	Студент виконує еквівалентний переклад запропонованого тексту і демонструє високий рівень володіння теоретичним матеріалом, необхідним для здійснення перекладацького аналізу тексту. Допускаються 2-3 несуттєві помилки (орфографічні, граматичні та лексико-стилістичні).
4 «добре»	Студент виконує в цілому еквівалентний переклад запропонованого тексту, але допускає 5-6 несуттєвих помилок (орфографічні, граматичні та лексико-стилістичні). Студент добре володіє теоретичним матеріалом, необхідним для здійснення перекладацького аналізу тексту.
3 «задовільно»	Студент виконує переклад запропонованого тексту, в якому допускає помилки та пропуски (не більше 7-10 (орфографічних, граматичних та лексико-стилістичних)); студент демонструє поверхневий перекладацький аналіз тексту.
2 «не задовільно»	Студент демонструє відсутність умінь перекладу незнайомого тексту з іноземної мови на українську, тобто допускає багато пропусків та відхилень від змісту оригіналу, робить помилки, що спотворюють зміст тексту оригіналу. Студент не володіє теоретичним матеріалом, необхідним для здійснення перекладацького аналізу тексту.

Підсумковий модульний контроль проводиться у вигляді написання *модульної контрольної роботи*, що спрямоване на всебічну і комплексну перевірку обсягу, рівня та якості засвоєння знань, навичок та вмінь, визначених у програмі навчальної дисципліни. Модульна контрольна робота є письмовою, складається із двох практичних завдань, кожне з яких оцінюється певною кількістю балів. Отримані за кожне завдання модульної роботи бали трансформуються в загальну оцінку за модульну контрольну роботу за таблицею:

90% і більше	63 - 70 балів	5 (відмінно)
75% - 89%	53 - 62 балів	4 (добре)
50% - 74%	35 - 52 балів	3 (задовільно)
49% і менше	34 бали і менше	2 (незадовільно)

Оцінки трансформуються в **рейтинговий бал за МКР** у такий спосіб:

«відмінно»	50 балів
«добре»	40 балів
«задовільно»	30 балів
«незадовільно»	20 балів
неявка на МКР	0 балів

У разі відсутності студента на МКР без поважних причин (таких, що підтверджуються офіційними документами), він отримує «нуль» (0) балів. У випадку наявності зазначених офіційних документів, студент, за письмовою згодою декана факультету та викладача, має право написати МКР в індивідуальному порядку.

- **підсумкове оцінювання** навчальних досягнень студентів з дисципліни «Слово і контекст в теорії та практиці перекладу здійснюється у формі **заліку**

Відмітка про **залік** «зараховано», «не зараховано» та оцінка в шкалі ЄКТС виставляється на підставі семестрового рейтингового балу студента за дисципліну таким чином:

90 – 100 балів	А
----------------	---

82 – 89 балів	B
74 – 81 бал	C
64 – 73 бали	D
60 – 63 бали	E
59 балів і нижче	FX.

Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання для успішних студентів. Таким чином студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **60 і вище**, отримують відмітку про залік «зараховано» і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку.

Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **59 і нижче**, складають залік і в разі успішного складання їм виставляється відмітка про залік «зараховано», а в шкалі ЄКТС – E та бал 60. Якщо студент під час заліку отримав відмітку про залік «не зараховано», то йому в залікову відомість виставляється відмітка про залік «не зараховано», оцінка FX – у шкалі ЄКТС та його семестровий рейтинговий бал за дисципліну.

Політика курсу

Студент вважається допущеним до семестрового контролю, якщо він виконав усі види робіт, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни. Здобувачі вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем зобов'язані відвідувати аудиторні заняття, виконувати завдання з самостійної роботи і проходити всі форми поточного та підсумкового контролю, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

Якщо студенти через поважні причини (хвороба, надзвичайні сімейні обставини тощо) не можуть відвідувати певну кількість аудиторних занять, вони мають їх відпрацювати. Процедура та форми, терміни відпрацювання пропущених занять із навчальної дисципліни узгоджує з викладачем.

Під час роботи над усними/письмовими завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності. Зокрема: ● використання в роботі чужих текстів чи окремих фрагментів без належного посилання на джерело, зі змінами окремих слів чи речень; ● використання перефразованих чужих ідей без посилання на їх авторів; ● видавання за власний текст купленого чи отриманого за нематеріальну винагороду чужого тексту чи його фрагменту; ● несамостійне виконання будь-яких навчальних завдань (якщо це не передбачено вимогами програми); ● фальсифікація результатів наукової чи навчальної роботи; ● посилання на джерела, які не використовувалися у роботі, ● залучення підставних осіб до списку авторів наукової чи навчальної роботи, участь таких осіб у поточній чи підсумковій оцінці знань.

Рекомендована література

Основна література:

1. Космеда, Т. А. (2000). *Аксіологічні аспекти прагмалінгвістики: формування і розвиток категорії оцінки*. Львів: ЛНУ імені Івана Франка.
2. Просалова, В. А. (2019). *Інтертекстуальний аналіз: теорія та практика*. Вінниця: Добра книга.
3. Струганець, Л. В. (2018). *Лексика на перетині наукових парадигм*. Тернопіль: Осадца Ю. В.
4. Ткаченко, А. О. (1997). *Мистецтво слова*. Київ: Правда Ярославичів.
5. Черевченко, О. М. (2019). *Особливості аналізу літературно-художнього тексту класичної та некласичної структури*. Умань: ВПЦ «Візаві».
6. Peragón López, Clara Eugenia. (2011). *Los textos literarios más que un recurso: análisis de materiales recientes para la enseñanza de la literatura a extranjeros*.
7. Sacado de <https://www.educacionyfp.gob.es/dam/jcr:b60da9f2-efec-4356-aa14-6b4a4565b07c/2011-bv-12-15peragon-pdf.pdf>

Допоміжна

1. Бохун, Н. В. (2007). *Лінгвостилістичні засоби створення портрета персонажа в іспанській художній літературі XIX-XX ст.: Дис. ... канд. філол. наук: КНЛУ, Київ.*

2. Голянич, М. І, Стефурак Р.І., & Бабій І.О. (2011). *Словник лінгвістичних термінів*. Івано-Франківськ: Сімик.
3. Дейна, Л.О. (2014). До проблеми класифікації оцінних значень. *Філологічні науки*, 16, 108-116.
4. Обухова, В. Л. (2007). Специфіка молодіжного жаргону: комунікативний аспект. *Гуманітарні науки: Науко-практичний журнал*, 1, 141-144.
5. Третьяк, Н.В. (2017). Лексико-семантичні засоби зниження мови і стилю в друкованих ЗМІ. *Лінгвостилістичні студії*, 6, 183-188.
6. Chumaceiro, Irma. (2001). *Estudio lingüístico del texto literario*. Sacado de <https://www.redalyc.org/pdf/347/34702005.pdf>.
7. Loureda, Oscar & Schrott Angela. (2021). *Manual de lingüística de hablar*. Berlin: De Gruiter.
8. Marimón Llorca, Carmen. (2008). *Análisis de textos en español*. Sacado de https://www.e-buc.com/portades/9788497170741_L33_23.pdf.
9. Olalla C. (2017). *Manual para comentar textos literarios y lingüísticos*. Málaga: Mix Artropos.
10. Ridruego, Emilio. (2019). *Manual de lingüística española*. Berlin: De Gruiter.
11. Tango Oller Virginia María. (2018). *La clasificación léxica en campos semánticos: necesidades*. Alicante: Universidad de Alicante. https://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/aepe/pdf/revista_01_01_2018/revista_01_01_2018_32.pdf

Інформаційні ресурси в Інтернеті

<https://www.rae.es/>
www.cervantes.es/
<http://www.elpais.com/>
<http://www.elmundo.es/>
<http://biglib.com.ua>
<http://www.elcastellano.org>
<https://www.rincondelvago.com/>
<https://www.coloquial.es/>
<http://www.spain.sc/>
https://www.spain.info/es/sobre_espanha
<https://es.wikipedia.org/>
<https://www.academia.edu/>
<https://www.educacionyfp.gob.es/reinounido/publicaciones-materiales/material-didactico.html>